

Son

mulleres, escritoras,

galegas e o oito de marzo reúnense na

Revista das Letras cun monográfico que pretende ser testemuño de solidariedade e de afinidades creativas.

A Lupe Gómez, colaboradora habitual do suplemento, pedímoslle que escollese unha escritora e explicase as razóns da súa elección. A partir de aí, tiramos da madeixa entrelazando nomes até que o fío se cortou en Carmen Blanco: resultou imposible localizala antes de pechar o monográfico. O resultado foi unha cadea de admiracións e afectos que nos permiten seguir as pegadas dun momento histórico no que conviven tres xeracións en activo, como ben sinala Xohana Torres. A case ningunha lle resultou fácil dicir un só nome e as últimas da cadea atopáronse co problema engadido de que había banzos ocupados. Non se trata dunha antoloxía nin dunha lista de representacións por calidades. Máis que iso é o mapa dunhas conexións internas que poucas veces saen á luz, un coro de voces colectivas que afloran a partir dunha voz individual.

**Lupe
Gómez a Emma**

Pedreira: A razón máis grande pola que, ás veces, nos gusta a obra dunha persoa é que non sabemos porque nos gusta tanto. Ese “non saber porqué” é a maxia que nos move cara un lugar, como se as escritoras fosen lugares. Para min Emma Pedreira é unha poeta que me fala, que me di cousas. Mesmo cando é silenciosa coma un mapa mudo. Ela xoga e ordena as palabras dun xeito que a min me resulta interesante –escribir é poñer orde, dar forma–. Móvese na poesía e na prosa, deixando que os xéneros se toquen entre eles para remover a pureza. O seu libro ‘Bestiario de silencios’, que hoxe practicamente non se atopa nas librarías, é para min un libro de culto. Emma é unha raíz forte, unhas entrañas adentras. Emma é luz, porque vive nun faro, e dende alí sente que os barcos poden vela a ela. Que no escuro da noite pode emitir sinais, trazar camiños, inventar vidas. Deuse a coñecer, coma min, nos anos 90. Pero as dúas descremos desas matemáticas que apontoan a literatura dividíndoa, meténdoa en lagos artificiais, xeracións. Destacando o pulo vital das casas que son as escritoras, que o que queren é caer, deixarse caer libremente. Ás veces Emma é unha actriz que pronuncia haikus. Descentrada, no centro do escenario, escribe: ‘O sitio das bágoas/ é/ en nós/ un epicentro de mar/ os naufraxios/ unha postura/ dos ollos’. Ultimamente Emma é unha escritora que habita nos meus cadernos porque con ela teño a posibilidade de conversar, discutir, compartir. Sinto esa danza en min coma un alimento. A luz do ‘faro Emma’ chega ata o meu barrio, e así o mar é máis ancho, máis grande, máis real, máis azul.

**Emma Pedreira
a María Reimóndez:**

Escólloa pola identidade e a antítese. Identidade haina no seu activismo, no contido social da súa escrita, no enérxico compromiso e nese discurso feminino contra as imposicións, a marxinalidade e os obstáculos de ser nosoutras, a busca do lugar. A antítese está na súa antiespera, na decisión, no proxecto coas mans xa metidas ate o corazón, o falar sen delicadezas dun mundo sen delicadezas e a forza, esa forza transparente, a poeticamente incorrecta.

**María Reimóndez
a Marilar Aleixandre:**

Son diferentes cousas as que aprecio e as que fan dela unha referencia para min. Por unha banda considero que é unha das autoras cunha obra máis sólida dentro do noso panorama literario. Aínda que me gusta a súa literatura para ‘maiores’ (sobre todo ‘Tránsito dos Gramáticos’) debo admitir que valoro en particular a súa obra infantil e xuvenil, porque con ela racha dúas barreiras que para min son fundamentais e que se resumen coa mesma palabra: a do xénero (social e literario). É na obra infantil de xuvenil de Marilar onde me gusta máis atopala, porque fai dela un fermoso instrumento de cambio social, con personaxes e historias que chaman á reflexión, con rapazas e nenas que se converten nas referencias que a min de pequena me faltaron no exceso de literatura escrita por homes sobre homes/nenos. Marilar rompe tamén cos estereotipos que rodean o xénero da literatura infantil, considerada con demasiada frecuencia a ‘irmá menor’ da literatura para maiores, cousa á que son totalmente contraria. Obras como a excepcional ‘Rúa Carbón’ interrogan esas fronteiras. E por riba de todo Marilar é para min compromiso social co feminismo e contra a desigualdade dunha maneira aberta e reflexiva coa que me identifico plenamente e que creo que son requisitos imprescindibles de quen toma a palabra publicamente. Moitas grazas Marilar!

**Marilar
Aleixandre a Ana**

Romaní: Ten unha voz dunha gran singularidade cunha poesía moi fonda e persoal. Algúns dos temas que toca, como o tema da escrita das mulleres, resultan particularmente interesantes pola forma oblícuca que ten de abordalos, ou a súa visión das relacións coa familia, como os poemas dedicados á súa aboa. Ana é capaz de dicir moito cunha soa liña e esa é, ao meu ver, a esencia e síntese da poesía. Tres palabras só que encerran dez significados diferentes.

**Ana
Romaní a Xohana**

Torres: Pola hortensia amarela, pola perdida Ofelia a tecer metáforas, pola irreverencia nos campos de verán e todas as beiras do Avia que tamén foron miñas. Por acó estas cousas e as vagas que por dentro nos baten. Por quen nos pesa a punto de cair e o fado de Amalia para unha travesía, polo mar, nin outra cousa quero e Penelope e chove por min ou pasa e por Lola a das roxas viñas, a que esmagaba os acios. Porque non sabedes de min mais que esa onda. Pola menta nas Estacións. Porque unha muller pode converterse en balea polo simple feito de querer cambiar de forma.

**Xohana Torres a
Pilar Pallarés:**

Gústame, porque é unha poeta moi íntima e, ao mesmo tempo, moi sinxela. Unha poeta moi verdadeira. E, ademais, está a súa vida particular. Encántame, porque Pilar Pallarés, a pesar da súa calidade, non fai nunca ostentación da súa poesía. Nestes momentos, estamos cooperado e escribindo tres xeracións de poetas e todas activas. Podería dicir outros nomes como Chus Pato, que me gusta moitísimo. A verdade é que o momento non pode ser mellor.

Pilar Pallarés a Eva Veiga: Podería escoyller o nome de moitas que me gustan moito, pero elixo o de Eva Veiga pola radicalidade da súa poesía. Porque está feita dunha verdade persoal que, a través dun proceso literario, logra ser arquetípica do ser humano dun xeito moi esencial e espido. Gústanme todos os seus libros pero teño unha querencia especial por *A luz e as súas cicatrices*'

Eva Veiga a Marica Campo: A súa poesía representa a sinceridade vital e o seu resultado formal demostra un habelencioso traballo coas palabras. É unha poeta de escrita sincera e, ao mesmo tempo, de altura literaria. Cando leo os seus poemas teño unha sensación cósmica do íntimo. As súas sextinas, en certo modo, transmiten as arestas e as facianas diversas da vida, que é sempre poliédrica. Na súa poesía vese claramente a relación verdadeira entre o íntimo e o cosmos. A materia poética é como a materia vital: non se crea nin se destrúe, senón que se transforma. Iso, fundamentalmente, é o acto creador e o que Marica Campo consegue.

Marica Campo a Medos Romero: Fascíneme a poesía nada artificiosa que cultiva. Medos Romero é, sobre todo, unha poeta auténtica e esa autenticidade xorde o poder da súa poesía. O uso que fai da lingua é vivo, nada impostado e cando leo algún dos seus poemas, sinto a emoción de atoparme co auténtico,

Medos Romero a Marta Dacosta: Interésame moito a súa obra e identifícome moito co que ela expresa. En certo modo, identifícome con ela. O que ofrece a súa poesía é, ante todo, beleza e verdade, que son as dúas características que deben esixírsille á obra de arte.

Marta Dacosta a

Rosa Aneiros: Gústame moito como Rosa Aneiros escribe. Achegoulle á historia da Literatura Galega unha obra fundamental, *Resistencia*. Logrou facer algo fundamental para a narrativa: novelar a partir de feitos reais, como é o caso desta novela ou de *Veú visitarme o mar*, centrada na marea negra que padeceu Galicia. Asume un gran risco: novelar a partir do inmediato, do que acaba de acontecer. Admíroa pola súa capacidade de enganchar e de ser quen de levar adiante proxectos de novelas que sen apartarse da forma tradicional, logra efectos novidosos. Iso é o que necesitamos: literatura que nos enganche, textos que nos prendan.

Rosa Aneiros a María do Cebreiro

Representa moi ben o contrario de algo que durante moito tempo se dixo das mulleres en xeral: que nos circunscribiamos a ámbitos moi concretos, que non saíamos de aí. Ela é unha escritora a nivel total. Traballa a creación desde distintos puntos de vista, interdisciplinariamente, tamén na investigación. Ten sempre os ollos de par en par para velo todo. É unha esponxa que absorbe todo. É capaz de crear unha mensaxe, intelectualmente moi elevada, dificilmente comprensible para todos os públicos, pero a súa mensaxe e as súas metáforas son asequibles a calquera lector, porque están engastadas á nosa vida cotiá. Trae o discurso intelectual ao día a día. Persoalmente é moi agradecida: é capaz de recoñecer nos demais a valía da súa creación e, ademais, resulta asombroso que sexa capaz de producir tanto. A min paréceme fisicamente imposible. Sabe ter a corda en constante tensión.

María do Cebreiro a Chus Pato:

Ela logra facer da linguaxe poética un centro de revolución

**Chus Pato a
Helena de Carlos:**

A súa escrita poética prodúcese unha felicidade moi intensa e unha calma moi profunda. Escribe desde un coñecemento rotundo da literatura. Desde a intelixencia e para a intelixencia e os sentidos.

**Helena de
Carlos a Olga Novo:**

Hai moitas outras escritoras que me interesan tanto como Olga Novo, pero no seu caso, a súa poesía abriuse un espazo na Literatura Galega até converterse, contra toda corrente, nun dos seus nomes grandes. O que me máis me atrae dela é a súa enorme sensualidade, o seu fondo, o seu poder telúrico.

**Olga Novo a
Carmen Blanco:**

A súa obra é fusional: a vida habita nela para nos lanzar cara a unha harmonía profunda onde os desexos máis fondos da condición humana teñen o seu libre lugar. A súa rebeldía vermella e a paixón rotunda que pon en todo canto fai, como ela mesma ten dito, fan de Carmen Blanco unha radical poeta máis alá.

Coordinación: A.R. López, S. Noia, Montse Dopico. Diseño: Signum.

